

Innspill fra Ungt Entreprenørskap Norge – Fellesskolen for framtiden.

1. Hva legger dere i begrepet fellesskolen?

En fellesskole betyr at alle elever skal ha lik rett til utdanning, uansett bakgrunn, kjønn, funksjonsevne eller økonomisk status. Fellesskolen skal legge til rette for læring for alle elever og stimulere den enkeltes motivasjon, lærelyst og tro på egen mestring.

2. Hva mener dere er det viktigste å bevare ved dagens skole?

Alle elever skal ha lik rett til utdanning – uavhengig av bakgrunn, kjønn, funksjonsevne eller økonomisk status. Skolen skal lære elevene å delta i samfunnet, tenke kritisk og ta ansvar.

For at dette skal være mulig, må elevene trives, føle seg trygge og oppleve mestring i skolehverdagen. Et godt læringsmiljø er en grunnleggende forutsetning for læring og utvikling.

Likevel ser vi at dette fortsatt er et område der mange elever faller utenfor. Det er krevende å innfri målet om et inkluderende og støttende skolemiljø for alle. Derfor mener vi at fellesskolen må ta grep og rigge seg bedre for å møte dette samfunnsansvaret – slik at alle elever gis reell mulighet til å lykkes.

3. Hvilke utviklingstrekk i samfunnet mener dere utfordrer fellesskolen?

De økonomiske og sosiale forskjellene i samfunnet øker. Når gapet mellom elever blir større, blir det stadig vanskeligere for skolen å utjevne forskjellene og sikre like muligheter for alle.

Vi lever i en verden i rask endring, hvor evne til omstilling og livslang læring er viktigere enn noen gang. Arbeidslivet blir stadig mer kunnskapsintensivt, noe som stiller nye krav til skolen – både i måten det undervises på, og hvilke kompetanser som vektlegges.

Flere unge sliter med psykisk uhelse, prestasjonspress og stress. Motivasjonen for skolearbeid og elevenes trivsel er synkende, mens fraværet på ungdomstrinnet rapporteres å øke. Dette påvirker læringsmiljøet og skolens evne til å fremme både faglig og sosial utvikling.

4. Hva skal skolens viktigste oppgaver være i framtiden?

Skolens viktigste oppgave må være å utdanne hele mennesker. Barn og unge skal forberedes til å mestre livet – som kunnskapsrike, trygge og ansvarlige samfunnsborgere. Å lære å lære blir avgjørende. I Ungt Entreprenørskap stiller vi spørsmål ved om skolen er riktig organisert for å møte disse utfordringene. Er det slik at både elevene og skolen som system har for begrensede verktøy og strategier for læring, og at de derfor i liten grad lykkes med å gjøre disse til en del av daglig praksis?

Mange elever lærer bedre gjennom utforsking, samarbeid, praktisk problemløsning eller visuell tilnærming – men får sjelden tilgang til slike metoder. Selv om mange lærere ønsker å tilpasse undervisningen og ta i bruk varierte strategier, blir det ofte vanskelig å gjennomføre i en presset skolehverdag. Rammevilkår som stramme timeplaner, stort læringspress og manglende systemstøtte gjør det utfordrende.

Skolens vurderingssystem vektlegger i stor grad teoretiske prestasjoner og skriftlige prøver. Dette snevrer inn metodene som brukes for å nå resultater. Praktisk kunnskap, samarbeid, kreativitet og refleksjon får ofte mindre plass, til tross for at det er kompetanser som etterspørres i både samfunns- og arbeidsliv.

Vi ser imidlertid at flere skoler – selv innenfor dagens rammer – lykkes med å organisere opplæringen mer fleksibelt. Det gir rom for at elevene kan arbeide med praktisk undervisning og entreprenøriell læring i større grad. Dette viser at det er mulig å få til.

Ungt Entreprenørskap er praktisk læring.

- UE jobber som integrert del av norsk skole basert på målene i læreplanverket
- UE tilbyr metoder, verktøy og kontakt med arbeidslivet for å gjøre læringen mer praktisk og relevant
- UE gir unge flere arenaer å mestre på, noe som gir motivasjon og mestring, og hindrer frafall

UEs pedagogikk og programmer inngår som del av skolens tilbud, og gir elevene muligheter til å jobbe og lære gjennom praktisk arbeid med temaer og oppgaver de selv er opptatt av, både i enkeltfag og på tvers av fag. Dette fremmer elevenes trivsel og motivasjon, og gir mestring, læring og utvikling. De lærer kreativitet, innovasjon og entreprenørskap. De lærer å utforske, reflektere, se muligheter, samarbeide, problemløsning, og de utvikler forståelse for egen læring samtidig som de bygger kompetanse i andre skolefag. Dette er i tråd med Kunnskapsløftet (LK20). UE dekker i dag 40 % av et elevkull på 1.-7. trinn med kreativitetsprogrammet Smart og 30 % av et elevtrinn på 8.-10. trinn med Elevbedrift.

Når elevene jobber i praksis med egne ideer, så gir dette motivasjon også til de som ikke trives så godt i vanlig klasseromsundervisning. De får jobbe med ting de er gode på, og får dermed flere muligheter til mestring. Erfaring viser at dette hindrer frafall.

Vi opplever at lærerne er positive til mer praktisk læring, men de trenger metode, materiell, metoder og hjelp til kontakt med arbeidslivet. Her bidrar UE, og vi kan bidra mer. Lokalt næringsliv er opptatt av tidlig å få kontakt med elevene for at de skal bli kjent med arbeidsliv og muligheter til å bygge en karriere lokalt, og ønsker UE i en brobyggerrolle. UE har metoder og verktøy som styrker elevenes mestring og motivasjon, noe som gir bedre læring og reduserer frafall.

Skaun ungdomsskole har et tydelig fokus på praktisk og virkelighetsnær læring. Her får elevene erfare hvordan teori og praksis kan kobles gjennom meningsfulle aktiviteter. Et godt eksempel på dette er at alle elever på 9. trinn deltar i Elevbedrift – en metode som gir dem verdifull erfaring med kreativitet, samarbeid og problemløsning. Et konkret eksempel er elevbedriften Tirelux. Elevene bak denne bedriften fikk muligheten til å jobbe med prosjektet over en lengre periode, og opplevde stort

faglig og personlig utbytte av den praktiske tilnærmingen. Se historien om Tirelux Elevbedrift her:
<https://vimeo.com/949056743>

I dag står regjeringen for omtrent én tredel av Ungt Entreprenørskaps samlede finansiering. Samtidig valgte regjeringen for noen år siden å spisse denne støtten kun mot aktivitet på videregående nivå. Det betyr at UE sin virksomhet i grunnskolen ikke har statlig finansiering, men må finansieres gjennom næringslivet, prosjektmidler og støtte fra kommuner. Resultatet er en situasjon der elevenes tilgang til praksisnære læringsaktiviteter i grunnskolen blir tilfeldig og uforutsigbar – avhengig av geografi, kommuneøkonomi og private samarbeidspartnere. Dette svekker prinsippet om like muligheter i utdanningen, og gjør at mange elever ikke får delta i læringsformer som kunne bidratt til økt motivasjon, mestring og forståelse for samfunnet de skal inn i.

Oppsummert

Kjernevirksomheten i skolen er undervisning. Spørsmålet vi må stille er: Hvordan kan fellesskolen bli bedre til å løse denne oppgaven på en måte som virkelig legger til rette for alle elever?

Vi mener at dagens fellesskole i for liten grad tar i bruk de verktøyene og strategiene som kunne gjort undervisningen mer inkluderende, relevant og tilpasset elevenes ulike behov. Dette begrenser skolens evne til å realisere sitt samfunnsoppdrag: å sikre at alle barn og unge får like muligheter til å lære, utvikle seg og oppleve mestring.

Skolen trenger en tydeligere bevissthet rundt hva som faktisk fungerer i praksis – og et system som gir rom for å omsette pedagogiske prinsipper til handling i klasserommet. Først da kan undervisningen favne bredere og bidra til å løfte alle elever. Vi mener det er et stort behov for en felles innsats for å legge til rette for dette. Her kan **Ungt Entreprenørskap** bidra – som en brobygger mellom teori og praksis, og som en aktør med verktøy, erfaring og metoder som bidrar til mer variert, relevant og inkluderende opplæring.

Ta gjerne kontakt dersom dere ønsker mer informasjon.

Vennlig hilsen
Ungt Entreprenørskap Norge

Hege E. Sætre
Nasjonal fagansvarlig grunnskole (1. – 7. trinn)

Helge Gjørven
Nasjonal fagansvarlig ungdomstrinn

Grete Ingeborg Nykkelmo
adm.dir.